

VASTAAN, SIIS KYSYN

Ilkka Kantola: Vastaa, siis kysyn (s.254, Kirjapaja, 2003)

Vaikea nimi

Ilkka Kantolan (s.1957) kirjan nimi on arvoituksellinen. Yleensä nimi pähkinänkuoressa kätkee kirjan sisällön ja sanoman - nyt jää varsin paljon tulkinnan varaan. "Kirkolla ei ole vastausta kaikkiin kysymyksiin." Ehkä kirjan salaperäinen nimi nousee osaltaan myös tästä kirkon patenttivastauksesta. Kantola ei halua olla **vastaaaja** - se ei kuulu nykykirkon piispa-imagoon (piispa ei halua puhua korkealta) - vaan **kysyjävastaaaja!** Toisaalta kun ajattelee kirjan kokonaissävyyä nimeen voi sisältyä myös populismiin kiertyvä ajatus siitä, ettei piispa Kantola halua olla **vastaaaja-paimen**, vaan hän populismiin sortuen alentuu **kysyjä-lampaaksi**

Ei sanomaa

Kirja on koottu **Kantolan puheista ja kirjoituksista vuosilta 1998-2003**. Kirjan nimi voi viestiittää sanomaakin - tai oikeastaan tässä tapauksessa sen puutteen. Sen sanoma on, ettei ole mitään sanomaa; se on mitään-sanomaton! Ehkä tämä on myös kuva kirkon tilasta.

Kirkon ongelmakenttä

Kysymys ja vastaus ovat kirkon kipupisteitä. Kyllähän kirkko tekee kysymyksiä ja vastaa - kirkko on näyttävästi areenalla. Areena on yhteiskunnallinen, kysymykset ja vastaukset sen mukaisia.

Kysymykset

Kirkon kysymykset liikkuvat laidasta laitaa maallisessa kentässä. Kirkon tulisi kuitenkin esittää **kysymyksiä, joita muut eivät esitä** (s.174). Kirkon kysymysten tulisi liittyä sielun pelastukseen ja nousta Raamatun pohjalta. Tärkein kysymys kirkolta ihmisille tulisi jatkuvasti olla: *"Kuinka on sun sielus laita, minne kuljet matkamies?"*

Vastaukset

Kirkkoa on jo kauan vaivannut vastausten puute. Toistamasta päästyäänkin se toistaa: **Kirkolla ei ole vastauksia kaikkiin kysymyksiin**. Eikä kirkolta odotetaakaan vastauksia kaikkiin maallisen ihmisen maallisiin kysymyksiin. **Mutta onnetonta on, jos kirkolta on kadonnut vastaus sen omiin kysymyksiin, jos kirkko ei pysty sanomaan, kuinka ihminen pelastuu.**

Kirkon vastausten tulisi olla Jumalan ja Jumalan sanan vastauksia. Vastauksissa tulisi olla sävy **NÄIN SANOO HERRA!** Vanhurskauttamista ja uudestisyntymistä koskevat, siis pelastukseen liittyvät kysymykset ja vastaukset ovat kirkon ominta alaa. Niihin siltä odotetaan löytyvän pätevät vastaukset. Toisaalta, kun nämä asiat selviävät, kylkiäisinä (Hengen uudessa valossa) löytyvät vastaukset myös yllättävän moniin elämän muihinkin kysymyksiin.

Kääntymätön ihminen jää ilman Raamatun vastauksia. Hänellä ei ole mitään edellytyksiä ymmärtää Raamatun puhetta:

"Mutta luonnollinen ihminen ei ota vastaan sitä, mikä Jumalan Hengen on; sillä se on hänelle hullutus, eikä hän voi sitä ymmärtää, koska se on

tutkisteltava hengellisesti" (1 Kor.2:14).

Raamattu avautuu ainoastaan Kristuksesta käsin. Tätä kautta saadaan myös Raamatun runsas vastausvarasto käyttöön. *"että heidän sydämensä, yhteenliittyneinä rakkautessa, saisivat kehoitusta omistamaan täyden ymmärtämyksen koko rikkauden ja pääsisivät tuntemaan Jumalan salaisuuden, Kristuksen, jossa kaikki viisauden ja tiedon aarteet ovat kätkeytyinä"* (Kol.2:2-3).

Viran vaatimukset

Suomen ev.lut.kirkossa piispan virkaan on kohtalaisen korkeat akateemiset vaatimukset. Sen sijaan hengelliset vaateet ovat vaihtelevaiset. Korkea oppineisuus kompensoi paljon hengellisiä puutteita. Kun on meriittejä akateemiselle puolella, hengellisiä puutteita katsotaan sormien läpi. Esimerkkinä voisi mainita **Mikko Juvan**, joka oli yliopiston kansleri ym. Kansankirkkoteologiassa ei sallita "jakoa kahteen". Seurakuntalaisia ei saa jaotella lampaisiin ja lampaisiin, vuohiin ja lampaisiin, eikä edes susiin ja lampaisiin. **Tästä taas määräytyy se, ettei virkaan ole tyrkylläkään liioin muita kuin "sokeita paimenia"**.

Yhteiskunnallinen piispa

Kirjan jaotus on seuraava: ajankohtaisia ja yhteiskunnallisia puheita 13-120, paimenpuheita 121-183, saarnoja 187-254. Tämän pohjalta voitaisiin kyseenalaistaa paimenkirja-nimitys. Toisaalta voidaan tätä nimitystä myös puoltaa, jos otamme huomioon perinteisen kansankirkkonäkemyksen Hyvän Paimenen laumasta. Tämähän ei rajoitu vain "Herran kansaan". Väinö Malmivaara runoilee: *"Pue piispat, vartijat, Herran kansan kaitsijat Voimallasi taivasta! Estä Suomi hukkumasta"* (Vvk.674:3). Vallitsevan kansankirkko näkemyksen mukaan **kaikki kastetut kuuluvat Herran kansaan - tälle perustuu myös piispa Kantolan teologia ja nyt esillä oleva kirja.**

Paimenkirja

Paimenelta odotetaan selkeitä kannanottoja ja määrätietoista toimintaa. Tämä ei ole kirjan ansioita. Kirkon paimenelta odotetaan Raamattuun pitäytyviä selkeitä ohjeita. **Raamattua kaiken kaikkiaankin lainataan minimaalisen vähän.** Tästä tulee tämän kirjan pitkä miinus. Paimenelta edelleen odotetaan **oikean opin selkeää esittämistä ja toisaalta väärän kumoamista. Nämäkään eivät ole Kantolan vahvoja puolia.**

"Sillä seurakunnan kaitsijan on, niinkuin Jumalan huoneenhaltijan tulee, oltava nuhteeton, ei itserakas, ei pikavihainen, ei juomari, ei tappelija, ei häpeällisen voiton pyytjä, vaan vieraanvarainen, hyvää rakastava, maltillinen, oikeamielinen,pyhä, itsensähillitseväinen; hänen tulee pysyä kiinni opimukaisessa, luotettavassa sanassa, että olisi kykenevä sekä neuvomaan terveellä opilla että kumoamaan vastaansanojain väitteen" (Tiit.1:7-9).

Tänä aikana, jolloin voimallisesti toteutuvat Paavalin sanat seurakuntaa raastavista susista, paimenelta odotetaan nimenomaan niiden niskavilloihin tarttumista. *"Minä tiedän, että minun lähtöni jälkeen teidän keskuuteenne tulee julmia susia, jotka eivät laumaa säästä"* (Apt.20:29).

Kantola tuntuu olevan liian pehmeäluontoinen käydäkseen tähän vaativaan mutta samalla myös välttämättömään paimenen työhön. Tässä mielessä Kantola on "pehmopaimen". Toisaalta tämä lienee katsottavan piispojen "sukuviaksi". Sama ilmiö on yleistynyt tavallisten pappien keskuudessa. Tämä omalta osaltaan kypsytteli naispappeuden tuloa; naiset ovat nimenomaan "pehmeiden arvojen" edustajia. **Alun perin paimenen virka edellytti miehistä karskiutta.**

Kun tähän vielä lisätään käytännöllisesti katsoen paimenviran alasajo (167-172), voidaan todeta tapahtuneen kirjoittajan pahimman virheen: kirjoitetaan asian sivusta.

Sielunhoidollinen kirja?

Kirjan mainoksissa tuodaan esille nimenomaan kirjan sielunhoidollinen puoli. Piispa on huomannut, että tämänkaltaisen kirjan tarve tulee korostetusti esille hänen hiippakunnassaan. **Minusta tässä hoidetaan varsin kevyesti työntekijöiden sieluja.** Rohkea asioihin paneutuminen ja selkeä raamatullinen ote puuttuu. Paimenkirjaa leimaa ajanmerkkien tuntemattomuus.

Maailmanparantaja

Kaikkien ihmisten jumalanlapseus vie Kantolan pahasti harhaan. Tästä on välttämättömänä seurauksena yleisuskonnollisuus, joka imee voimansa ja nesteensä ulkopuolelta Raamatun filosofian, psykologian ja sosiologian myrkyllisestä maaperästä. Kun teologiassa puuttuu "jako kahteen", ei voida lainkaan puhua raamatullisesta teologiasta.

"Saamme luottavaisin mielin tarttua työhön, kukin omalla paikallamme paremman maailman rakentamiseksi, maailman, jossa olisi vähemmän syytä vihaan ja epätoivoon, jossa olisi vähemmän epäoikeudenmukaisuutta ja väkivaltaa; maailman, jossa olisi vähemmän köyhyyttä ja kärsimystä" (16).

- Raamatun eskatologia ei ole millään tavalla Kantolalle kirkastunut, siksi hän maalaa epärealistisia ja idealistia tuulentupia. Pietari kirjoittaa: *"Mutta nykyiset taivaat ja maa ovat samalla sanalla talletetut tulelle, säästetyt jumalattomien ihmisten tuomion ja kadotuksen päivään"* (2 Piet.3:7). Siis tällä maailmalla ei ole tulevaisuutta!

Sisäinen rauha

Kantola luottaa siihen, että kun meille opetetaan oikein Jumalasta, kun meille täten muotoutuu oikea jumalakuva, tämän seurauksena meille automaattisesti tulee rauha: "Sisäinen rauha riippuu siitä, minkälainen on meidän kuvamme Jumalasta" (18).

- Raamattu kuitenkin opettaa, että rauha tulee Jeesuksen mukana:

"Rauhan minä jätän teille: minun rauhani - sen minä annan teille. En minä anna teille, niinkuin maailma antaa. Älköön teidän sydämenne olko murheellinen älköönkö peljätkö" (Joh.14:27).

"Sillä hän on meidän rauhamme, hän, joka teki molemmat yhdeksi ja purki erottavan väliseinän, nimittäin vihollisuuden" (Ef.2:14).

"Jumalattomilla ei ole rauhaa" (Jes.48:22), ei vaikka heidän silmänsä eteen kuinka yritettäisiin maalata oikeaa jumalakuva!

Myönteinen lausunto

Eräs kirjan parhaista kohdista on viittaus kirkkoherra Keijo Rainermaan:

"Rainerma piti kirkkohallituksen julkaisun heikkoutena sitä, että kaiken eettisen pohdinnan rinnalla kirkon omin tehtävä jää liian vähälle tarkastelulle. Toivo, motivaatio ja voima eivät löydy yhteiskunnallisesta saarnasta. Kirkon tulevaisuuspohdintaan tulisi kuulua puhe taivaasta ja iankaikkisen elämän toivosta. Rohkeus ei synny etiikasta vaan evankeliumista" (26).

- Etiikka vai evankeliumi - siinä avainsanat, kun tarkastelemme tätä kirjaa ja ylipäätään tämän päivän sananjulistusta. Siellä missä tyydytään hoitamaan ihmisiä etiikalla, ollaan itse asiassa perustamassa kasteessa tapahtuvaan uudestisyntymään (ex opere operato). Toisaalta on luonnollista, että uudestisyntyneille katsotaan etiikan riittävän.

Vain yksikö esikuva?

"Esikuvia on vain yksi: Jeesus Nasaretilainen, Kristus" (36).

- Onko näin? **Paavali** kirjoittaa:

"Sillä vaikka teillä olisi kymmenentuhatta kasvattajaa Kristuksessa, niin ei teillä kuitenkaan ole monta isää; sillä minä teidät synnytin evankeliumin kautta Kristuksessa Jeesuksessa. Kehoitän siis teitä: olkaa minun seuraajiani" (1 Kor.4:15-16).

"Olkaa minun seuraajiani,niinkuin minä olen Kristuksen seuraaja" (1 Kor.11:1).

"Olkaa minun seuraajiani, veljet, ja katselkaa niitä, jotka näin vaeltavat, niinkuin me olemme teille esikuvana" (Fil.3:17).

Apostoli **Pietari** edellyttää nimenomaan seurakunnan paimenilta esikuvallisuutta:

*"Vanhimpia teidän joukossanne minä siis kehoitan, minä, joka myös olen vanhin ja Kristuksen kärsimysten todistaja ja osallinen myös siihen kirkkauteen, joka vastedes on ilmestyvä: kaitkaa teille uskottua Jumalan laumaa, ei pakosta, vaan vapaaehtoisesti, Jumalan tahdon mukaan, ei häpeällisen voiton tähden, vaan sydämen halusta, ei herroina halliten niitä, jotka ovat teidän osallenne tulleet, vaan **ollen laumalle esikuvina**, niin te, ylipaimenen ilmestyessä, saatte kirkkauden kuihtumattoman sepeleen"* (1 Piet.5:1-4).

Hebrealaiskirje muistuttaa myös esikuvallisuudesta: *"Muistakaa johtajianne, jotka ovat puhuneet teille Jumalan sanaa; katsokaa, kuinka heidän vaelluksensa on päättynyt, ja seuratkaa heidän uskoansa"* (Hebr.13:7).

Tavallistakin uskovaa koskee Raamatun neuvo: *"Niin kehoitan siis minä, joka olen vankina Herrassa, teitä vaeltamaan, niinkuin saamanne kutsumuksen arvo vaatii"* (Ef.4:1).

Johdonmukaisesti siellä, missä vanhurskauttaminen ja uudestisyntyminen vesitetään (kasteessa tapahtuvaksi), näin tapahtuu myös pyhityksen kohdalla.

Hiihtäjät uskovien mallina

"Uuden testamentin mukaan Jeesus pystyi tähän (esikuvallisuuteen), mutta pystyykö tavallinen kuolevainen? Pystymmekö me? Suomen Kuvalehden haastattelussa (Suomen Kuvalehti 9/2001, s.14) Suomen hiihtoliiton puheenjohtaja Paavo M. Petäjä arvioi hiihtoliiton ja hiihtäjien toimintaa ja tilannetta toteamalla: 'Olemme surkeita olioita`.'" (31).

"Esikuvallisuuden lupauksen vaatiminen näyttää elämän traagisuuden kieltämiseltä, ehkä perisyntynkin unohtamiselta" (35).

- Nyt Kantola unohtaa, että uskova on uusi luomus, jolla on Pyhän Hengen voima. Hän ei ole tässä mielessä "tavallinen kuolevainen". On surkuhupaisaa, että tavalliset suruttomat saunanlykkijät vedetään uskovien esikuvaksi - varsinkin kun asialla on piispa! Onko piispa sokea, kun ei osaa tehdä eroa uskovien ja epäuskoisten välillä? Vai eikö hän kansankirkon piispana uskalla sitä tehdä?

Moralismi ja lain saarna

Piispa Kantola näyttää periaatteessa suhtautuvan torjuvasti moralismiin (26-27). -Kuitenkaan hän ei tuo esille moralismin ja lain saarnan eroa. Tässä olisi ollut siihen erinomainen tilaisuus. Moralismihan on hedelmätöntä, kuolettavaa, kun taas lain saarna sisältyy evankeliumin julistukseen. Moraalisaa ei tosiaan kuulu kristilliseen julistukseen yhtä varmasti kuin lain saarna siihen kuuluu. Olisikohan niin, että nämä molemmat ovat Kantolalla puuroutuneet yhdeksi elementiksi - siis hän hylkää ne molemmat! Tämä kielii myös siitä, ettei lain ja evankeliumin erotus ole piispalle selvillä.

Tarvitaanko keskittymistä?

"Ihmisen, ei edes hyvin syntisen ihmisen tarvitse eikä hänen tule keskittyä oman jumalasuhteensa hoitamiseen" (43).

-Oho, olipa siinä sanat piispan suusta!

"Yks vain yli kaiken sä muista: Sun sielusi kuolematon!"

Raamattu kertoo priorisoinnin tarpeellisuudesta:

"Vaen etsikää ensin Jumalan valtakuntaa ja hänen vanhurskauttansa, niin myös kaikki tämä teille annetaan" (Matt.6:33).

"Mutta mikä minulle oli voitto, sen minä olen Kristuksen tähden lukenut tappioksi. Niinpä minä todella luen kaikki tappioksi tuon ylen kalliin, Kristuksen Jeesuksen, minun Herrani, tuntemisen rinnalla, sillä hänen tähtensä minä olen menettänyt kaikki ja pidän sen roskana - että voittaisin omakseni Kristuksen" (Fil.3:7-8).

Vanha kristinoppi sanoo: *"Jumalan ja Vapahtajamme Jeesuksen Kristuksen tunteminen ja Jumalan lapseksi pääseminen on elämämme kallein asia."*

Lutherista kerrotaan: *"Hän (Luther) syvimmältään ei huolehtinut muusta kuin oman sielunsa pelastumisesta, oikealla kohdalla pysymisestä Jumalan ja omantunnon edessä"* (Kares, Luther, s.154).

Älkää muuttuko kovasydämisiksi

Tämä otsikko on laitettu jumalanpalvelussaarnalle eduskunnan vaalikauden päättyessä 11.3.2003. Jälleen saarnaajan lähtökohta on harhainen: Hänen edessään oleva kansanedustajien monikirjavainen joukko on Herran kansaa, jota tulee eettisillä ohjeilla ohjata taivastiellä. Tällä kertaa on heitä syytä huomauttaa kovasydämyyden vaarasta.

"Pahinta...on se, jos meistä kiusausten ahdistamista ja kiusauksiin lankeavista tulee kovasydämisiksi ihmisiä" (43).

- Eikö lähtökohdan tulisi olla se, että jokainen kansanedustaja on uudesti-syntymättömänä luonnostaan kivisydämen omistaja?
Eikö saarnaajan tässä tapauksessa tulisi saarnata "parannusta syntien anteeksisaamiseksi" että nuo kivisydämet murtuisivat? Eikö paimenen merkittävimpiin avuihin kuulu, että hän jakaa oikein totuuden sanaa (2 Tim.2:15)? **Kivisydämyys ei ole uudestisyntymättömän kaukana oleva uhka, vaan läsnä oleva realiteetti!**

Joron jäljillä

Piispa Kantola käsittelee kirjassa asioita, **joihin ei piispan tarvitse ottaa millään tavoin kantaa**: mainonta, kauppojen aukiolo, elektroniikka, julkinen vallankäyttö, henkinen turvallisuus, veteraanien asia (45-56, 67-70, 71-80, 81-88, 101-109, 111-120). Nämä ovat **vain vaivoin luettavissa paimenen työtehtävien piiriin**. Päinvastoin tässä voidaan sanoa piispan sekaantuneen "hänelle kuulumattomiin": *"Älköön näet kukaan teistä kärsikö murhaajana tai varkaana tai pahantekijänä tahi sentähden, että sekaantuu hänelle kuulumattomiin"* (1 Piet.4:16).

Kantola ei näissä luvuissa kääntymättömille tarjoa edes kristillistä etiikkaa. **Hän operoi maallisilla laimilla maallisilla termeillä!**

Lähimmäisenrakkauden opetusta

Piispa haluaa toimia sekulaarissa yhteiskunnassa lähimmäisrakkausapostolina. Tämähän on tietysti samaa kuin moraaliopetus. Piispan teologiasta tässä asiassa kertoo melkoisesti erään luvun otsikko: MITÄ ON LÄHIMMÄISEN-RAKKAUS TALOUSELÄMÄSSÄ? Luento on pidetty Nordea-pankin palkansaajaseminaarissa Raumalla 23.5.2002 (57). **Kuuluvatko moiset seminaarit ja luennot piispan paimentehtävään???**

"Tällaiseen demokratiaa täydentävään lähimmäisenrakkauteen meitä on vuosisatojen ajan ohjannut Raamatusta tuttu kultainen sääntö: 'Kaikki, minkä tahdotte ihmisten tekevän teille, tehkää te heille.' (Matt.7:22)" (88).

- Tämän teologian Kantola jakaa muun piispakaartin kanssa. Piispojen teologia on tosiaan kaventunut viime vuosina siten, että tänään siihen kuuluu tuskin muuta kuin **rakkauden kaksoiskäsky ja kultainen sääntö**.

Miten lähimmäisenrakkaus löytyy?

"Lähimmäisenrakkaus toimii siellä ja vain siellä, missä me emme sulje silmiämme lähimmäisen hädältä ja missä sydämemme ei ole muuttunut kiveksi" (64).

"lähimmäisenrakkaus talouselämässä on vallankäyttäjille suunnattu kehoitus arvioida ratkaisujaan pienen ihmisen hyvän ja onnellisen elämän kannalta" (64-65).

- On turhaa ja harhauttavaa puhua lähimmäisenrakkaudesta ilman osallisuutta Kristukseen. Ilman vanhurskauttamista ja uudestisyntymistä ei ole mitään aitoa lähimmäisenrakkautta!

"mutta toivo ei saata häpeään; sillä Jumalan rakkaus on vuodatettu meidän sydämiimme Pyhän Hengen kautta, joka on meille annettu" (Room.5:5).

Kantola lypsää mahdottomia kääntymättömistä ihmisestä. Pelkkää etiikkaa! Pelkkää moralisointia!

Tämänpuoleisia

Onko tuonpuoleinen maailma ja sen arvot Kantolalle aivan tuntematon, koska hän viihtyy näissä maallisissa kuin "kala vedessä"?

Mikä on piispan identiteetti?

Eikö paimentamisen, laumasta huolehtimisen tulisi olla keskeisenä piispanvirassa? Kuka laumaa ruokkii ja siitä huolehtii, jos piispa lyö nämä laimin? Meillä on piispoja pilvin pimein, ja kuitenkin lauma on nääntymässä paimenen puutteeseen!

Abortti

Asiaa vatvotaan puolelta jos toiselta (93-95), mutta raamatullinen kanta jää hämäräksi. Jälleen piispa heittäytyy maalliseksi (psykologiseksi) asiantuntijaksi. Kuinka hyvä tilaisuus olisi tuoda esille viides käsky Älä tapa? Kuinka helppoa olisi saarnata lakia barbaariselle lapsensurmaajakansalle? Piispa kirjoittaa ikäänkuin ei mitään Jumalaa ja Jumalan ehdotonta tahtoa olisikaan. **"Kirkon ääni" jää tässäkin kuulumattomaksi.**

Naispappeus sytyttää

Piispa Ilkka Kantola asettuu koko painollaan tukemaan naispappeutta. Tässä yhteydessä tulee mieleen, lieneekö ainuttakaan kääntymätöntä pappia, joka ei hyväksyisi naispappeutta? Kantola haluaa perustella myös teologisesti virkaratkaisua. Toinen asia taas on, onko hänen perustelunsa vakuuttava.

"Kirkolliskokouksen (3/4 enemmistön) kanta naispappeuteen ei syntynyt poliittisen painostuksen takia vaan halusta olla uskollinen Raamatun sanalle ja luterilaiselle raamatuntulkinnan traditiolle. Kirkolliskokous totesi, että pappisviran olemassaolo on kirkolle välttämätön. Kysymys pappivirasta on opillinen, kirkon raamatullisesta uskosta ja perinnöstä nouseva asia, joka ei ole riippuvainen aikakaudesta tai yhteiskunnallisesta tilanteesta. Sen sijaan kysymys pappisviran haltijan sukupuolesta ei kirkolliskokouksen mielestä ollut opillinen kysymys. Kirkko ei siis katsonut muuttavansa oppiaan omaksuessaan uuden käytännön, jossa myös naisteologeja voidaan kutsua pappisvirkaan. Raamatun jakaminen opillisiin, aina sitoviin lauseisiin, ja eettisiin, aikasidonnaisiin lauseisiin oli opillinen, luterilaiselle perinteelle uskollinen ratkaisu" (123-124).

"Käytäntö on jo pitkään osoittanut kirkon oivaltaneen, että naisen toimintavapautta kirkossa rajoittavat raamatunkohdat ovat nykyaikaan soveltumattomia" (124-125).

- Outo järjestys: **kirkon käytäntö määrää opin!** Eikö asian pitäisi olla päinvastoin? Eikö kirkon toimintaa pitäisi ohjata Raamatun opin mukaan? Sekö vain kirkonkin tulee hyväksyä, jolle nykyajan moniarvoinen ihminen sanoo aamenensa?

Naispapat juhliivat - ilman Raamattua

Kantola piti juhlapuheen (SITOUTUMINEN - SIUNAUS VAI UHKA) Naispappeuden 15-vuotisjuhlassa Naantalissa 6.3. 2003 (127-134). Kantolan esityksestä **en löydä ensimmäistäkään raamatunlausetta.** Tämä ei anna kovin vakuuttavaa kuvaa virkaratkaisun raamatullisuudesta. Taitaa levätä raamatullisesti ajatellen tyhjän päällä!

Mikä oli Herran käsky?

Kantola antaa "Herran käskylle" uuden merkityksen. Peinteisestihän tässä nähdään kielto naisen pappisviralle. **Oppineisuudestako se on kiinni?**

"Oppimattomien vaimojen ei tule kesken kokousta häiritä tilaisuutta kysymyksillään...Paavali sanoo, että kysymys järjestyksen säilyttämisestä Jumalan sanan puhtaan julistuksen turvaamiseksi on itse Herralta saatu käsky. Jos joku ei tätä tunnusta, Jumala ei tunnusta häntä, Paavali kirjoittaa" (145-146).

Tiedekunta tekee papin

"Kutsuessaan sinut, Katri, papikseen Huittisten seurakunta on ottanut äärimmäisen vakavasti tämän apostoli Paavalin opetuksen. Se ei ole kutsunut sananjulistajakseen ja opettajakseen kouluja käymätöntä tai oppimatonta

ihmistä. Se on halunnut papikseen ihmisen, jolla on takanaan laaja-alaiset opinnot ja monipuolinen elämänkokemus" (146).

"tiedämme, ettei kyseessä ole oppimaton nainen, joka saattaisi häiritä seurakunnan tilaisuuksia tyhmillä ja tarpeettomilla kysymyksillä. Uusi kappalainen ei selvästikään ole mikään uhka seurakunnan hengellisten kokousten järjestykselle" (147).

- Kyllä hän on "uhka", jos hänen virkansa ei perustu Raamattuun. Lisäksi jokainen epäuskoinen työntekijä on tietenkin "uhka" - olkoon mies tai nainen.

"Olen varma siitä, että jos Paavali eläisi tänä päivänä, hän olisi mielellään mukana näissä juhlissa" (147).

-Turha on olla kovin varma. Paavalin asenne naiseen seurakunnan johdossa perustui Raamatun linjaan, joka alkoi luomisesta. Naisen tuli olla alamainen.

Lutherilla oli raamatullinen näkemys: *"Naissukupuolta Jumala ei ole säättänyt hallitsemaan kirkossa eikä muutenkaan maallisissa viroissa...Pyhä Henki on jättänyt naiset osattomiksi hallitsemisesta kirkossa."*

OPPIMATTOMUUSKO NAISEN HYLLYTTÄMISEN SYY (VH)

Koska piispa Kantola on varma siitä, että syy naisen syrjäyttämiseen pappisvirassa liittyy nimenomaan hänen oppimattomuuteensa, on syytä Raamatusta katsoa, onko tosiaan näin. Kuinka paljon Raamattu painottaa viisautta ja oppineisuutta Jumalan valtakunnan työssä?

"Hän kasvoi Herran edessä niinkuin vesa, niinkuin juuri kuivasta maasta. Ei ollut hänellä vartta eikä kauneutta; me näimme hänet, mutta ei ollut hänellä muotoa, johon me olisimme mielistyneet" (Jes.53:2).

K.O.Syvántö kääntää tämän kohdan: *"Ei hänellä (Messiaalla) ollut oppiarvoa, tittelä, eikä Jumalan kirkkautta, että hän olisi meitä miellyttänyt."*

"Näin sanoo Herra: Älköön viisas kerskatko viisaudestansa, älköön väkevä kerskatko väkevyydestänsä, älköön rikas kerskatko rikkaudestansa; vaan joka kerskaa, kerskatkoon siitä, että hän on ymmärtäväinen ja tuntee minut: että minä, Herra, teen laupeuden, oikeuden ja vanhurskauden maan päällä. Sillä senkaltaisiin minä mielistyn, sanoo Herra" (Jer.9:23-24).

"Ja kulkiessaan Galilean järven rantaa hän näki kaksi veljestä, Simonin, jota kutsutaan Pietariksi, ja Andreaan, hänen veljensä, heittämissä verkkoa järveen; sillä he olivat KALASTAJIA. Ja hän sanoi heille: 'Seuratkaa minua, niin minä teen teistä ihmisten kalastajia'. Niin he jättivät kohta verkot ja seurasivat häntä" (Matt.4:18-20).

"Ja sillä seudulla oli PAIMENIA kedolla vartioimassa yöllä laumaansa. Niin heidän edessään seisoivat Herran enkelit, ja Herran kirkkaus loisti heidän ympärillään, ja he peljästyivät suuresti. Mutta enkeli sanoi heille: 'Älkää peljätkö; sillä katso, minä ilmoitan teille suuren ilon, joka on tuleva kaikelle kansalle: teille on tänä päivänä syntynyt Vapahtaja, joka on Kristus, Herra, Daavidin kaupungissa. Ja tämä on teille merkinä: te löydätte lapsen kapaloituna ja seimessä makaamassa'" (Luuk.2:8-12).

"Sillä hetkellä hän riemuisti Pyhässä Hengessä ja sanoi: "Minä ylistän sinua, Isä, taivaan ja maan Herra, että olet SALANNUT NÄMÄ VIISAILTA JA YMMÄRTÄVÄISILTÄ ja ilmoittanut ne lapsenmielisille. Niin, Isä, sillä näin

on sinulle hyväksi näkynyt" (Luuk.10:21).

"Niin Aamos vastasi ja sanoi Amasjalle: "En minä ole profeetta enkä profeetanoppilas, vaan minä olen PAIMEN JA METSÄVIIKUNAPUIDEN VILJELIJÄ. Ja Herra otti minut laumojeni äärestä, ja Herra sanoi minulle: 'Mene ja ennusta minun kansaani Israelia vastaan'" (Aam.7:14-15).

"Te tutkitte kirjoituksia, sillä teillä on mielestänne niissä iankaikkinen elämä, ja ne juuri todistavat minusta; ja te ette tahdo tulla minun tyköni, että saisitte elämän" (Joh.5:39-40).

"Sillä Kristus ei lähettänyt minua kastamaan, vaan evankeliumia julistamaan - ei puheen viisaudella, ettei Kristuksen risti menisi mitättömäksi. Sillä sana rististä on hullutus niille, jotka kadotukseen joutuvat, mutta meille, jotka pelastumme, se on Jumalan voima. Onhan kirjoitettu: "Minä hävitän viisasten viisauden, ja ymmärtäväisten ymmärryksen minä teen mitättömäksi". Missä ovat viisaat? Missä kirjanoppineet? Missä tämän maailman älyniekat? Eikö Jumala ole tehnyt maailman viisautta hullutukseksi? Sillä kun, Jumalan viisaudesta, maailma ei oppinut viisauden avulla tuntemaan Jumalaa, niin Jumala näki hyväksi saarnauttamansa hullutuksen kautta pelastaa ne, jotka uskovat, koskapa juutalaiset vaativat tunnustekoja ja kreikkalaiset etsivät viisautta, me taas saarnaamme ristiinnaulittua Kristusta, joka on juutalaisille pahennus ja pakanoille hullutus, mutta joka niille, jotka ovat kutsutut, olkootpa juutalaisia tai kreikkalaisia, on Kristus, Jumalan voima ja Jumalan viisaus. Sillä Jumalan hulluus on viisaampi kuin ihmiset, ja Jumalan heikkous on väkevämpi kuin ihmiset. Sillä katsokaa, veljet, omaa kutsumistanne: ei ole monta inhimillisesti viisasta, ei monta mahtavaa, ei monta jalosukuista, vaan sen, mikä on hulluutta maailmalle, sen Jumala valitsi saattaaksensa viisaat häpeään, ja sen, mikä on heikkoa maailmassa, sen Jumala valitsi saattaaksensa sen, mikä väkevää on, häpeään, ja sen, mikä maailmassa on halpasukuista ja halveksittua, sen Jumala valitsi, sen, joka ei mitään ole, tehdäksensä mitättömäksi sen, joka jotakin on" (1 Kor.1:17-28).

"Älköön kukaan pettäkö itseään. Jos joku teidän joukossanne luulee olevansa viisas tässä maailmassa, tulkoon hän tyhmäksi, että hänestä tulisi viisas. Sillä tämän maailman viisaus on hullutus Jumalan silmissä. Sillä kirjoitettu on: "Hän vangitsee viisaat heidän viekkauteensa"; ja vielä: "Herra tuntee viisasten ajatukset, hän tietää ne turhiksi" (1 Kor.3:18-20).

"Mutta mikä minulle oli voitto, sen minä olen Kristuksen tähden lukenut tappioksi. Niinpä minä todella luen kaikki tappioksi tuon ylen kalliin, Kristuksen Jeesuksen, minun Herrani, tuntemisen rinnalla, sillä hänen tähtensä minä olen menettänyt kaikki ja pidän sen roskana - että voittaisin omakseni Kristuksen" (Fil.3:7-8).

Johtopäätökset (VH)

Ylläolevat raamatunkohdat todistanevat kyllin selvästi, ettei ketään jätetä syrjään Jumalan valtakunnan työstä hänen alhaisen koulutuksensa takia. Piispa **Kantolan väitteet siitä, että Paavalin ajan naisten heikko sivistyspohja esti heidän käyttönsä seurakuntatyössä on näin todistettu vääräksi. Koulutus ei määrännyt tointa tai virkaa, vaan armolahja: "Kuinka siis on, veljet? Kun tulette yhteen, on jokaisella jotakin annettavaa: millä on virsi, millä opetus, millä ilmestys, mikä puhuu kielillä, mikä selittää; kaikki tapahtukoon rakennukseksi"** (1 Kor.14:26). "Usko" antoi valtakirjan esiintyä alkuseurakunnan kokouksissa.

Yksin Raamattu

"Luterilaisen kirkon raamattuperiaate ei merkitse sitä, että kirkko opetuksessaan nojautuisi yksinomaan Raamattuun. Suomen luterilaisen kirkon raamatuntulkinnan osalta uusin kirja on riemuvuonna koteihin jaettu Katekismus, jossa kerrotaan kristillisen uskon pääkohdat siten kuin kirkkomme ne Raamatun pohjalta ymmärtää" (156).

-Tässä siis kertaheitolla turhennetaan yksi keskeisistä uskonpuhdistuksen periaatteista: yksin Raamattu. Uusi Katekismus on varsin köykäinen ja harhainenkin teologiselta anniltaan. Sen varaan ei voitane paljoa rakentaa. Ei mahtane kuluu Herran kansan käsissä!

Rakennetaanko viides ydinvoimala?

Tämän Kantola ottaa esimerkiksi siitä, ettei Raamatusta löydy vastauksia elämän kaikkiin kysymyksiin. Mutta eihän kaiken kaikkiaan Raamattua ole annettu yhteiskunnalliseksi oppaaksi. Teologi on pahoin harhautunut, jos hänen täytyy ottaa kantaa moisiin asioihin. **Raamattu on kirja, joka kertoo, kuinka taivastielle päästään ja kuinka sillä kuljetaan. Tässä taas on taustalla hämäämässä kansakuntien kaitsenta, jota katolinen kirkko on surkealla menestyksellä hoitanut vuosisatojen ajan.**

"Sillä onko minun asiani tuomita niitä, jotka ovat ulkopuolella? Ettekö tekin tuomitse vain niitä, jotka ovat sisäpuolella? Mutta ulkopuolella olevat tuomitsee Jumala. "Poistakaa keskuudestanne se, joka on paha" (1 Kor.5:12-13).

- Piispan on tosi vaikeaa pysyä omissa ympyröissään, hengellisellä sektorilla! Turhautuminen omassa tehtävässään vie piispan vieraille laitumille ja tämän maailman turuille. Regimentit ovat sekaisin!

Kultainen sääntö

"Raamattu ja erityisesti Jumalan kymmenen käskyä sekä Uudessa testamentissa oleva kultainen sääntö ovat aina voimassa ja niihin on hyvä nojautua silloin, kun halutaan herkällä mielellä selvitellä käsillä olevia eettisiä haasteita" (157).

- Surutonta kansaa on turhaa patistaa "kultaisen säännön" noudattamiseen. *"Paavo (Ruotsalainen) ei väsynyt varoittamasta ihmisiä siitä, että he väärässä järjestyksessä yrittivät tehdä hyviä tekoja - ennen kuin olivat päässeet Kristuksen sisälliseen tuntemiseen"* (Saarisalo, Erämaan vaeltaja).

"Joko tehkää puu hyväksi ja sen hedelmä hyväksi, tahi tehkää puu huonoksi ja sen hedelmä huonoksi; sillä hedelmästä puu tunnetaan" (Matt. 12:33).

Puuttuu vanhurskauttamiskokemus

Kantola on todennäköisesti vailla vanhurskauttamiskokemusta. Tämä vie sanoman sanottavalta. Piispa puhuu "lämpimikseen".

Kristuksen löytäminen

Kantola liittää Kristuksen löytämisen automaattisesti Raamatun lukemiseen: "Raamattua lukiessa ei voi olla löytämättä Kristusta" (159).

- Raamatun mukaan sitä voidaan paljonkin tutkia, mutta siitä huolimatta Kristus jää löytymättä: *"Te tutkitte kirjoituksia, sillä teillä on mielestänne niissä iankaikkinen elämä, ja ne juuri todistavat minusta; ja te ette tahdo tulla minun tyköni, että saisitte elämän"* (Joh.5:39-40).

Kristuksen löytäminen on seurausta oven avaamisesta kolkuttavalle Kristukselle: *"Katso, minä seison ovella ja kolkutan; jos joku kuulee minun ääneni ja avaa oven, niin minä käyn hänen tykönsä sisälle ja aterioitsen hänen kanssaan, ja hän minun kanssani"* (Ilm.3:20). Kantola näyttää karsastavan sanoja: uskoontuleminen, vanhurskauttaminen, uudestisyntyminen ja Jeesuksen vastaanottaminen.

Homoseksuaalisuus

"Raamatun maailmankuva on monessa suhteessa toisenlainen kuin nykyaikana" (164). -Raamatun selkeä teksti ko. aiheesta jätetään ottamatta esille. Asia vesittyy.

Paimenvirasta

Kantola vain vaivoin hyväksyy paimenvirkansa. Hän katsoo Jes.53:1-4a voivan kuvata **arkkihiippakunnan kirkkoherroja**: "Hän kasvoi Herran edessä niinkuin vesa, niinkuin juuri kuivasta maasta. Ei ollut hänellä vartta eikä kauneutta; me näimme hänet, mutta ei ollut hänellä muotoa, johon me olisimme mielistyneet. Hän oli ylenkatsottu, ihmisten hylkäämä, kipujen mies ja sairauden tuttava, jota näkemästä kaikki kasvonsa peittivät, halveksittu, jota emme minäkään pitäneet. Mutta totisesti, meidän sairautemme hän kantoi, meidän kipumme hän sälytti päällensä" (167-168). Melkoista allegoriaa!

- Piispa Kantola haluaa pappina ottaa etäisyyttä Raamatun paimen-esikuvaan. Hän haluaisi tehdä siihen remonttia. Toisaalta, jos vähänkin ottaa vastuuta virastaan, on luonnollista, että tekee mieli tinkimään paimenen tehtävistä. Kymmenet tuhannet lampaat ovat piispalle kuin piispalle haaste ellei omatunto ole kokonaan turtunut.

"Mitä tarkoittaa se, että joku on paimen. Entäpä kun joku on paimenten paimen? Mitä enemmän olen ajatellut tätä paimenkuvaa kuvauksena johtajuudesta ja papin ja piispan tehtävästä, sitä kriittisemmäksi olen tullut. Vaikka paimenvertaus on raamatullista alkuperää, sitä ei voi soveltaa kaikkeen. Kuva papista paimenena on osuva silloin, kun puhutaan papista evankeliumin julistajana ja sakramenttien hoitajana. Mutta paimenvertaus ei ole riittävä kuvaamaan tämän päivän kirkkoherran tehtäviä" (170).

- Se ei tosiaan kuvaa tämän päivän kirkkoherran tehtäviä. On luovuttu raamatullisesta seurakunnan kaitsijan identiteetistä, **johon olennaisena osana kuuluu seurakuntakuri**.

Kieltäytyminen paimen-viran hoidosta

"eikä paimen voi koskaan saada turvaa laumaltaan" (170).

- Pitäisikö lauman taata paimenensa turvallisuus, eikä asia ole päinvastoin? Kantola haluaa jakaa raskasta vastuutaan lampaittensa kanssa kuromalla kiinni välillä olevaa kuilua. "seurakuntalaiset ja luottamushenkilöt eivät enää suostu yksipuolisesti paimennettaviksi" (171).

-On totta, että kansankirkossa tapahtunut demokratiakehitys on voimallisesti ollut särkemässä idyllisiä paimen-lammas - kuvioita. Enää aikoihin ei ole voitu puhua, että seurakuntalaiset ovat pappinsa paimennettavia. Kyllä nämä ovat jo aikoja sitten itsenäistyneet ja hiiltäneet omia latujaan.

"Niinpä menen ylhäisten luo ja puhuttelen heitä, sillä he kyllä tuntevat Herran tien, Jumalansa oikeuden. Mutta he olivat kaikki särkeneet ikeen, katkaisseet siteet" (Jer.5:5).

Kukin on tehnyt, mitä on halunnut:

"Siihen aikaan ei ollut kuningasta Israelissa; jokainen teki sitä, mikä hänen omasta mielestään oli oikein" (Tuom.21:25). Kirkon kontrolli on ollut olematonta. Tässä mielessä voidaan sanoa, että paimenen palkka on maksettu, mutta paimenen tehtäviä ei ole suoritettu. Tulosvastuullisesti ajatellen virka olisi pitänyt lakkauttaa jo aikoja sitten. Paimen-nimikkeellä kuitenkin edelleenkin toimitaan - tehdään yhtä sun toista. Meillä on jo kauan ollut "valepiispa" tai "leikkipiispa" - ihan niin kuin itse kukin haluaa!

Kantola haluaisi olla vain **lammas lampaiden joukossa** - toki nauttien paimenen etuuksia, mutta vastuuta paeten. Paimen nostaa palkan, mutta vastuu on lampaiden kanssa yhteinen. Paimen on siirtynyt vastuulinjalta "leipää ja sirkushuveja"-linjalle. **Rankasta paimentamisen tehtävästä on siirretty "vuohien huvittajan" rooliin.** Se stressaa huomattavasti vähemmän.

Paimenviran remontti

Piispa Kantolalla on selkeä käsitys tulevaisuuden paimen-virasta: "Käsitykseni mukaan dialogilähtöinen johtajuus on kirkkoherran työssä tulevaisuuden johtamistapa. Se on johtajuutta, jossa johtajan keskeisimpänä tehtävänä on varjella avoimen keskustelun ja vuorovaikutuksen kulttuuria. Silloin ei ole oleva "yksi lauma ja yksi paimen", vaan joukko Jumalan luomia ja kasteen ja uskon kautta Kristukseen liitetyjä vastuunkantajia, jotka tuovat kukin omat lahjansa ja tietonsa yhteiseen pöytään" (172).

- Tässähän on kysymyksessä "paimenvirasta luistaminen". Tanskalainen pastori **Leif Andersen** kirjoittaa: *"Julistajina ajattelemme itseämme mieluummin erehtyvänä kanssaihmisinä, meitä voi siten uhata päinvastainen vaara: kieltää suurempi vastuu, joka seuraa suurempaa tietomäärää ja kokemusta. Olemme niin kiinni siinä selityksessä, että kaikki seurakunnassa ovat lampaista, ettei paimenille jää kerrassaan mitään paikkaa"* (Perusta 4/92).

Tämä merkinnee myös täydellistä demokratiaa. Uskon mainitseminen kasteen rinnalla jäänee kuolleeksi kirjaimiksi kuten tähänkin asti esimerkiksi valittaessa luottamushenkilöitä. Lopulliseksi ja ainoaksi kriteeriksi jäänee kaste. Tällöin on omaksuttu täysin maallisen yhteiskunnan malli.

Opetuksen avulla Jumalan lapseksi

"Monin erilaisin kertomuksin ja vertauksin Jeesus yrittää antaa ihmisille uudenlaisen käsityksen Jumalasta. Hän toivoo, että ihmiset oppiessaan ajattelemaan uudella tavalla Jumalasta alkavat myös noudattaa uudenlaista etiikkaa ja moraalialla. Jeesuksen opetuksen ydin on, että ihmisten jokapäiväinen elämä ja moraalinen käyttäytyminen muuttuvat, kun heidän jumalakuvansa muuttuu" (188-189).

- Ei uskoontulo ole vain joidenkin käsitysten uusiutumista. Tarvitaan uudestisyntyminen: *"Jeesus vastasi: 'Totisesti, totisesti minä sanon sinulle: jos joku ei synny vedestä ja Hengestä, ei hän voi päästä sisälle Jumalan valtakuntaan'"* (Joh.3:5).

Ehtoollinen

"Samaan tapaan on ehtoollinen pyhä ateria, jossa Jumalan hyvyys tulee kaikkien ehtoollisvieraiden osaksi. Kristus on läsnä ja palvelee jokaista tekemättä eroa ehtoollisvieraiden välillä" (190).

-Harhauttavaa tekstiä piispalta. Raamattu ja Tunnustuskirjat opettavat ehtoollisen kahtalaista vaikutusta: uskoville siunaukseksi mutta epäuskoisille tuomioksi ja kadotukseksi! "Avoin ehtoollispöytä" (open communion) ei ole sen enempää **luterilainen** kuin raamatullinenkaan.

Onko Jeesus matkassa?

"Kirkon työntekijöinä me väistämättä kuljetamme mukanaamme Jeesusta" (222).

-Tämähän tietenkin pitää paikkansa ainoastaan **uskovasta työntekijästä**. *"ja minä tiedän, että tullessani teidän tyköni tulen Kristuksen täydellinen siunaus mukanaani"* (Room.15:29).

Ei kirkko, ei sen jäsenyys, eikä edes kirkon työntekijänä oleminen takaa Jeesuksen mukana oloa. Usko on aina henkilökohtainen asia. Jeesus kulkee vain omiensa kanssa (Matt.28:18-20).

Varjele herkkyyttä

"Miikan kirja on täynnä tuomion sanoja niille, jotka ovat hylänneet kaikki eettiset arvot ja ihanteet" (243).

-Tässä taas moralismi nostaa päätään. Eivät suruttomat paljon siitä kostu, jos heille opetetaan eettisiä arvoja ja ihanteita. Heille on julistettava Jumalan lakia, jotta he tekisivät parannuksen. Eettisten arvojen ja ihanteiden opettamisen tulos parhaimmillaan on komean ulkokuoren omaava fariseus.

Herkkyyden säilyttämisestä on turhaa puhua, koska uudestisyntymätön sydän on kivisydän. Tilanne voi muuttua vain Jumalan ihmeen avulla. Herkkyys löytyy uudestisyntymisen kautta:

"Ja minä annan heille yhden sydämen, ja uuden hengen minä annan teidän sisimpäanne, ja minä poistan kivisydämen heidän ruumiistansa ja annan heille lihasydämen, niin että he vaeltavat minun käskyjeni mukaan ja noudattavat minun oikeuksiani ja pitävät ne; ja he ovat minun kansani, ja minä olen heidän Jumalansa" (Hes.11:19-20).

Kantola unohtaa perisyntin. Hän on hyväuskoinen idealisti.

Väinö Hotti